

**CONCURSUL DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE / CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE / REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

14 iulie 2010

Proba scrisă la limba și literatura maghiară maternă

VARIANTA 2

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 4 ore.

I. TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el a következő szöveget, majd válaszoljon a hozzá kapcsolódó kérdésekre!

1) Új találmányokat és magam fejből költött dolgokat tölem senki ne várjon. Mert tudom, hogy a pókháló nem jobb a lépes méznél; noha a pók béliből szövi légyfogó hálóját, a méh pedig virágokról szedegeti mézét. Azért igyekeztem azon, hogy a régiek nyomából ki ne lépjem, hanem az ő fegyverházokból vegyek diadalmas kardokat, melyekkel a régi tévelygések nyaka szakasztatott. Azoknak való az újság, kik vagy elmefuttatásért, vagy a bölcsességben való élességnek mustrálásáért írogatnak. De az igazságszeretők, quae didicerunt, ita docent, ut dicant nove, non dicant nova; [Lirin. contra Profanas Vocum novitat. cap. 30.] noha az írás módjában és formájában, vagy a bizonyságok állításában és világosb magyarázatjában, vagy erősebb vastagításában újítást tehetnek; de új tudományt nem hirdethetnek; hanem arra kötelesek, hogy a régi igazságot újonnan rágják az emberek fülébe: Utile est plures a pluribus fieri Libros, diverso stylo, non diversa fide, etiam de Quaestionibus eisdem, ut ad plurimos res ipsa perveniat. [Aug. 1. de Trinitate, c. 3.]

2) Ne csudálkozzál, ha az régi szent doktoroknak sok deák szentenciáit látod: mert ezeket hogy deákul írnám, az kételenség művelteté, tudván, hogy nagyobb ereje és böcsületi legyen, mikor azon szókat olvassuk, melyeket az régiektől vöttünk, hogysem ha mi magunk más nyelvre fordítanójók. (Felelet Magyar István sárvári prédikátornak az ország romlása okairul írt könyvére; Az keresztyén olvasónak)

3) Azért, a hívek vigasztalására, magyarrá fordítám e könyvecskét. Igyekeztem azon, hogy a deák bötűnek értelmét híven magyaráznám; a szólásnak módját pedig úgy ejteném, hogy ne láttatnék deákból csigázott homályossággal repedeztetnek, hanem oly kedvesen folya, mintha először magyar embertől, magyarul íratott volna. Adja a mennynek, földnek Istene, hogy valakik ezt olvassák, lelki vigasztalással gerjedezzenek naponként az isteni szolgálatra, Amen. (Kempis Tamásnak Krisztus követéséről négy könyvei; A Magyarországon levő keresztyéneknek Istentől minden jót kívánok)

4) Azért intlek és kérlek, prédikátorok, hogy magatok életével és példájával hitelessé tegyétek, amit tanítotok. És amint Szent Jeronimus szól: [Hier. ad Napatianum, de Instit. clericor. epi. 2. c. 8.] Non confundant opera tua sermonem tuum: ne, cum in ecclesia loqueris, tacitus quilibet respondeat; cur hoc dicis, ipse non facis? Delicatus magister est, qui pleno ventre de jejuniis disputat. (...) Cselekedetedet ne hazudtolja tanításod: mikor tanítasz a templomban, senki azt ne gondolhassa: Miért nem műveled, amit tanítasz? Ne mondják azt rólad: [Plutarch. de utilitate ex inimicis capienda] Medetur aliis, ipse hulceribus scatens, mást gyógyít, maga rühes. Aki rak, s ront, azaz: épít nyelvvel, ront életével, [Vide Nazianz. fol. 182. Latius. fol. 925. 926.] olyan, mint aki egy kézzel Istenhez vonszon, mással visszataszít. Vagy, mint amaz anya, mely vigyázva* szoptatja, alutában megöli gyermekét. [Bernard, de consideratione post medium] Éktelen, mikor a nyelv felségesen beszél, és a kéz hívokodik. Tudták a Lacedaemon várasaiak, hogy a szép mondás elveszti hitelét, ha feslett embertől ered. [Gell. lib. 18.] Azért az erkölcstelen embertől adott

tanácsot mással mondatták ki: Ne honesta sententia dehonestaretur turpissimi auctoris contagione; hogy a szép mondást, az ember erkölcsének rútsága meg ne mocskolná: [Noct. Attic. c. 3. Plutar. lib. de auditione. Et Apophth. Lacon. sub. fin. Plutar. de auditione.] Et populus, moribus potius, quam verbis consulendum, duci studeret; és a község nem a szép szó után járna, hanem a jó erkölcsök példáját követné. (Prédikációk; A keresztyén prédikátorokhoz intézés)

Pázmány Péter

*virrasztva

a) Milyen alkotásmódot preferál az első szemelvényben olvasható kijelentések alapján Pázmány? Milyen érvelésmóddal támasztja alá e preferenciát? Van-e ennek a jelenségnek valamilyen eszmetörténeti magyarázata? **4 pont**

b) Milyennek mutatja Pázmány szövege a latin és a magyar nyelv viszonyát? Van-e valamilyen összefüggés a nyelvhasználat és a szövegtípus (polemikus ill. kegyességi irat) között? **6 pont**

c) A 3) szemelvény alapján reflektáljon Pázmány fordítói gyakorlatának problematikájára! Vesse ezt össze más szerzőknek a témában való megnyilatkozásaival! **4 pont**

d) Nevezze meg a 4) szemelvény leggyakrabban használt retorikai eljárását! Kommentálja a szöveg helyet, figyelembe véve a szövegszervezést és a szónoki pozícióval kapcsolatban megfogalmazott elvárást! **10 pont**

Logikus gondolatmenet, nyelvhelyesség, helyesírás

6 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

1. Válaszoljon röviden a következő szófajtanhoz kapcsolódó kérdésekre:

a) Mi a szófaj, és milyen problémákkal találkozhatunk a szófaji felosztás esetében? **6 pont**

b) Mi a lexikai szófajiság, a kettős szófajúság, az átmeneti szófaj és az aktuális szófaj? **4 pont**

2. Olvassa el a következő verset!

Szeládon fágva száll a máfor
Homondok? Remélve feltereng
S mi ketten, bús herándo-zók
Csak fégtünk, fántunk át a révleten.
Hajahó! Visszamánt a táka!
Hajahó! **Lepönt** a vádatás!
Nincs **lardaság**, csak **májó** kérbedöntés,
Nincs éldelem, csak rétő álmarás.
Mi nem kárálva, nem **sipogva** bágunk,
Mi nem hemeghetünk **rohátnokok mögén**,
Csak halk s homálló harsadások estén
Egybeferengünk ketten: te meg én.

(Vargha Dénes: *A révletek herándo-sai*)

a) A kiemelt szavaknak határozza meg a mondatbeli szerepét és szófaját! **4 pont**

b) Indokolja meg, miért gondolja azt, hogy az adott szavak olyan szófajúak és mondatrészszerzők, amilyeneknek leírta! **10 pont**

Logikus gondolatmenet, nyelvhelyesség, helyesírás

6 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el figyelmesen az alábbi feladatot!

Értelmezzük, mi a testtartás üzenete a következő szituációban! Mutassuk be a szituációkat!

1. Valaki feltartott fejjel és egyenes háttal a szék szélén ül.

2. Valaki erősen hátradől a székben, fejét felemeli, az egyik lábát keresztbe veti, karját összefonja.

3. Valaki széken ülve a fejét lehorgaszítja, kezében tartja az állát.

4. Valaki felemelt fejjel, egyenes háttal, terpeszállásban, csípőre tett kézzel áll.

- a) Milyen módszer alkalmazását feltételezi a feladat? Fejtse ki 1–2 mondatban, miért alkalmas a megnevezett módszer a feladat megoldásakor felfedezhető ismeretelemek tudatosítására! **4 pont**
- b) Az a) pontban megnevezetten kívül soroljon fel még három tanulóközpontú módszert! **6 pont**
- c) Az infúziós modell szerint a képességek nem fejleszthetők tartalomtól függetlenül. Fejtse ki, milyen ismeretek tudatosítását teszi lehetővé a megadott feladat, és milyen szerepük van a tudatos nyelvhasználat kialakulásában! **10 pont**
- d) Alkosson a tételben megadotthoz hasonló feladattípust! **4 pont**

Logikus gondolatmenet, nyelvhelyesség, helyesírás

6 pont